

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/42409,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Zaglada-ziemianstwa-polskiego-na-dawnych-ziemia.html>
01.03.2026, 06:36

Strona znajduje się w archiwum.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Zagłada ziemianstwa polskiego na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w latach 1917-1921. Wybrane problemy” - Warszawa, 17-18 listopada 2017

17.11.2017

W dniach 17-18 listopada 2017 r. odbyła się w Warszawie ogólnopolska konferencja naukowa „Zagłada ziemianstwa polskiego na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w latach 1917-1921. Wybrane problemy”. Miejszem obrad było Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia” (ul. Marszałkowska 21/25).

W konferencji wzięli udział badacze reprezentujący najważniejsze ośrodki naukowe w Polsce. Zakreślone w tytule ramy chronologiczne to szczególnie trudny okres końca Wielkiej Wojny, rewolucji rosyjskiej i batalii o wschodnią granicę Polski. To czas chaosu i bezwzględnej rozprawy z faktycznymi i wyimaginowanymi wrogami nowego porządku w Rosji. Rewolucyjna pożoga dotarła w 1920 r. wraz z Armią Czerwoną aż do centralnej Polski. Uczestnicy konferencji przedstawili tytułowe zagadnienie zarówno w kontekście strat osobowych, jak i materialnych. Próbę bilansu uzupełniły omówienia losów wybranych rodzin i majątków. Podstawę wystąpień stanowił zróżnicowany korpus źródeł, w tym materiały wspomnieniowe, prasa, publicystyka, ikonografia, korespondencja oraz ślady kultury materialnej.

Współorganizatorami konferencji były Instytut Pamięci Narodowej (Centrala oraz Oddział w Lublinie) i Polskie Towarzystwo Ziemiańskie.

Patronat medialny: TVP Historia, „wSieci Historii”, „Mówią Wieki”.

PROGRAM

17 listopada 2017 (piątek)

I

10.00-10.30 - Otwarcie konferencji

Prowadzenie: prof. Jan Żaryn (UKSW)

10.30-10.50 prof. Roman Jurkowski (UWM) - Ziemianstwo polskie z północno-wschodnich Ziemi Zabrzanych w latach 1914-1921. Próba bilansu strat ludzkich i materialnych

10.50-11.10 prof. Mikołaj Iwanow (UO) - Losy ziemianstwa polskiego na obszarze północno-wschodnim dawnych Ziemi Wschodnich Rzeczypospolitej w okresie 1917-1939

11.10-11.30 prof. Piotr Cichoracki (UWr) – Nadzieje i rozczarowania. Ziemiaństwo ziem północno-wschodnich w latach 1919-1920

11.30-11.50 dr hab. Krzysztof Latawiec (UMCS) – Losy przedstawicieli arystokracji i ziemiaństwa rosyjskiego po rewolucji

11.50-12.30 dyskusja

12.30-13.00 przerwa kawowa

II

Prowadzenie: prof. Roman Jurkowski (UWM)

13.00-13.20 dr hab. Marcin Kruszyński (IPN) – Pokój ryski jako podstawa ładu politycznego w Europie Wschodniej

13.20-13.40 dr hab. Dorota Sula (Muzeum Gross-Rosen) – Repatriacja Polaków z Rosji od 1918 r. do traktatu ryskiego

13.40-14.00 dr Aneta Dawidowicz (UMCS) – Echa rewolucji rosyjskiej na łamach polskiej prasy

14.00-14.20 dr Tomasz Osiński (IPN) – O rewolucyjnych nastrojach wśród robotników rolnych na Lubelszczyźnie w latach 1918-1921

14.20-15.00 dyskusja

15.00-16.00 przerwa

III

Prowadzący: dr Tomasz Osiński (IPN)

16.00-16.20 Maria Brodzka-Bestry (Zamek Królewski w Warszawie) – Losy jednego z polskich majątków na Łotwie – Krażów (Darzi) Krażowskich herbu Świeńczyc

16.20-16.40 Piotr Szymon Łoś (PTZ) – Zagłada ziemiaństwa polskiego na Podolu w kontekście niepublikowanych wspomnień Marii z Paygertów Bobrzyńskiej

16.40-17.00 Jan Maria Jackowski – Zagłada ziemiaństwa kresowego w utworach Ks. Jana Gnatowskiego (1855-1925) oraz jego przestroga przed bolszewizmem

17.00-17.20 dr hab. Tomasz Kargol (UJ) – Zagłada ziemiaństwa polskiego na Ziemiach Zabrzanych w latach 1917-1921 na przykładzie rodziny Podhorskich

17.20-17.40 dr Ewelina Kostrzewska (UŁ) – Kobiety odczuwanie traumy – lata 1917-1921 w relacjach ziemianek

17.40-18.40 dyskusja

18.40 Zakończenie obrad

18 listopada 2017 (sobota)

IV

Prowadzący: prof. Jerzy Malinowski (UMK)

9.30-9.50 prof. Tadeusz Bernatowicz (UW) – Zatrącanie pamięci. Siedziby Komarów w Republice Litewskiej (Litwie kowieńskiej) w latach 1918-1940

9.50-10.10 dr hab. Joanna Kucharzewska (UMK) – Stan zachowania obiektów pałacowych na terenie Podola w oparciu o wybrane przykłady

10.10-10.30 Tomasz Kuba Kozłowski (Dom Spotkań z Historią) – Ikonografia wojskowa i korespondencja żołnierska jako źródło wiedzy o losach rezydencji na Kresach w latach Wielkiej Wojny 1914-1918

10.30-10.50 Wioletta Brzezińska-Marjanowska (Muzeum Wsi Kieleckiej) – Zniszczenia w architekturze rezydencjonalnej w latach 1914-1921 na Wołyniu w oparciu o wybrane przykłady

10.50-11.30 dyskusja

11.30-11.50 przerwa kawowa

V

Prowadzący: Piotr Szymon Łoś (PTZ)

11.50-12.10 Zuzanna Żubka-Chmielewska (IH PAN) – Dom, który stoi; świat, którego nie ma. Mieszkańcy Łuki Moszczańskiej (obwód winnicki) w rzeczywistości Wielkiej Wojny i rewolucji

12.10-12.30 Teresa Bagińska-Żurawska (Muzeum-Zamek w Łańcucie), *Antoniny po „Pożodze”*

12.30-12.50 Emilia Dziewiecka (UKSW) – Zagłada kresowej szlachty i jej siedzib 1917-1920 oczami ziemianek

12.50-13.30 dyskusja

13.30 Zakończenie konferencji

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala, Lublin

Ogólnopolska
Konferencja Naukowa

Zagłada ziemiaństwa polskiego na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w latach 1917-1921

Wybrane problemy

17-18 listopada 2017

Przystanek Historia
Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki
ul. Marszałkowska 21/25, Warszawa

ORGANIZATORZY

PATRONI MEDIALNI

Projekt graficzny: Przystanek Historia. Na zdjęciu: Warszawa, 1917-1921. 2017-18. Przystanek Historia

Pliki do pobrania

[Program konferencji „Zagłada ziemiaństwa polskiego na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w latach 1917-1921. Wybrane problemy” \(pdf, 1.33 MB\)](#)
